

55 anys dels Beatles a Barcelona

Avui fa més de mig segle que la banda britànica va fer el concert a La Monumental

Paul McCartney i John Lennon a La Monumental | Pérez de Rosas

Una de les bandes més emblemàtiques del segle passat, que han aconseguit allargar la seva influència i èxit fins a hores d'ara, va visitar la capital barcelonina fa 55 anys. **The Beatles** venien el 1965 a Barcelona, com a part d'una mini gira que van fer per Europa, per tocar a La Monumental. Recuperem un reportatge que vam fer d'aquesta assenyalada data, inclòs al número 177 de la revista ENDERROCK, publicada al juliol de 2010 i dedicada al quartet britànic.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=aZ8fK5zTjV0>

Dels **Beatles** se'n va començar a parlar a Catalunya a partir del 1963, però va ser l'any següent, amb la sortida de l'EP *Twist and Shout* (versió de The Isley Brothers), que la seva música es va popularitzar. El cantant **John Lennon** parlava així dels orígens del grup al periodista Albert Mallofré, en la seva conversa sobre la indústria musical, a la roda de premsa de Barcelona de l'any 1965, abans del concert històric a la plaça de toros Monumental: "El nostre grup no era una novetat intrínseca. Havien proliferat molts conjunts juvenils actuant amb el mateix format i els **Beatles** no descobríem res, estructuralment parlant. Teníem, encara, un repertori força convencional i, per tant, un contracte amb el grup no era un disbarat sinó una cosa força comuna, realment".

El diari *TeleExpres* a primers del 1965 anunciava sobre el grup que havia d'actuar a l'estiu

d'aquell mateix any: "Només a Barcelona es venen setmanalment sis-cents discos, inclosos els quatre àlbums apareguts i la repetició en estèreo de l'últim...". Cal dir que el primer disc dels **Beatles**, amb **Ringo Starr** a la bateria, que es va publicar a l'Estat espanyol -al principi hi havia un cert decalatge temporal amb les edicions angleses- va ser el senzill *Please Please Me* (a la cara B hi havia "Ask Me Why") el 1963, editat per EMI-Odeón. I el seu primer LP, *The Beatles* -a Anglaterra, *Please Please Me*-, es va llançar el dia 27 de gener de 1964. A partir d'aquí, **The Beatles** van tenir una carrera discogràfica de vuit anys, des del 1962 fins a l'abril de 1970.

Un concert monumental

El concert que van oferir els **Beatles** a la Monumental va tancar i va ser el més multitudinari de la minigira europea d'aquell 1965. En una setmana i mitja havien tocat a París, Lió, Niça, Milà, Gènova, Roma i Madrid. Malgrat el soroll distorsionador dels mitjans afins al règim franquista que es va generar amb la seva visita a l'Estat espanyol, el gran èxit de públic del concert de Barcelona també el relata Javier de Castro al llibre *Los Beatles en España* (Editorial Milenio, 2007): "Si a Madrid, de l'aforament disponible per a 15.000 persones, només se'n va despatxar poc més de la meitat, a la Monumental es van vendre les 18.000 entrades posades a la venda". De Castro justifica que la pressió mediàtica i policial a la capital espanyola va ser molt més furibunda; tot i això, a Barcelona hi va haver un públic molt nombrós però a les primeres fileres era igual o més gris ("autoritats i endollats diversos") i menys jove del que era habitual.

En referència a això, **Paul McCartney** al llibre *Antología* (Ediciones B, 2000) rememora el concert: "Quan vam tocar a la plaça de toros de Barcelona, l'alcalde tenia unes localitats boníssimes i tots els rics estaven asseguts, però la gent jove, el nostre veritable públic, era a fora. I allò ens molestava: 'Per què toquem per a aquests peixos grossos? Hauríem de tocar per als que són a fora. Deixeu-los passar...'. Però no els deixaven entrar, per descomptat". Això alhora recorda la famosa frase de **John Lennon** que va dir just abans de cantar "Twist and Shout" davant la Reina d'Anglaterra: "Els del galliner que facin palmes, la resta poden fer dringar les joies". També a **Lennon** li xocaven tants senyors respectables i va reblar: "No suportava que el públic fos massa gran.

Si les primeres files fan aquesta impressió em molesta. No em sembla natural veure gent tan gran mirant-nos d'aquella manera. És agradable veure qualsevol, però la gent gran hauria d'estar a casa fent ganxet o alguna altra cosa així" (*Antología*). Aquesta sensació la tenien arreu, quan aterraven com extraterrestres a països que coneixien poc i que no tenien les mateixes llibertats amb què ells vivien. L'any 1964, quan van tocar a Hong-Kong es van trobar que no tenien públic asiàtic, sinó de l'exèrcit britànic, i a Filipines van tenir un bon ensurt -de fet, van haver de tornar els diners del concert- perquè no van anar a una recepció de la presidenta Imelda Marcos.

Els Beatles amb membres de la Policia Armada Franquista Foto: Pérez de Rosas

'Barcelona is different'?

Els quatre **Beatles** van aterrar a l'Aeroport del Prat a les 4 de la tarda, procedents de Madrid, a bord del Caravell Superconstellation, el vol 214 de la companyia Iberia. Per la seva imatge, semblava que tant els feia tocar a Madrid com a Barcelona. Qui els va anar a rebre a les escales de l'avió van ser tres dones: la cantant Franciska, que en representació de l'empresari Francisco Bermúdez els va regalar unes monteras (barret tradicional dels toreros); una altra dona amb un vestit blanc andalús, en representació de la casa Alberdi, que els va lliurar unes nines andaluses, i Elisa Estrada, secretària del club de fans oficial dels **Beatles** a l'Estat espanyol (la presidenta era a Liverpool i la resta de seus només tenien secretàries), que els va regalar uns clauers que portaven gravades les inicials del club i quatre perruques.

El ja desaparegut productor madrileny Bermúdez havia contractat **The Beatles** perquè actuessin a Barcelona i Madrid, per 5.000 lliures. El preu de les entrades a la venda va ser de 75 pessetes la més barata i la més cara 400 [*The Beatles: Una filmografía musical*, Royal Books, 1995]. El professor Crusells recorda les declaracions que va fer l'empresari a *Qué noche la de aquel año* [TVE, 21 de juliol de 1987]: "Va ser un dels èxits més grans de la meva professió i una gran satisfacció, perquè sabia que portava els més grans artistes del moment a la música mundial. Vaig tenir moltes dificultats per portar-los perquè la situació política del moment era molt difícil i la majoria de les estrelles no volien venir a aquest país". Els patrocinadors del concert van ser el conyac Fundador i la Cadena Musical Alberdi, que va cedir els amplificadors de la marca Vox, de la qual era el representant exclusiu a l'Estat. **The Beatles** van actuar amb uns de 100 watts.

Una agenda atapeïda

L'agenda del grup va estar marcada per l'engranatge del món de l'espectacle, però hi havia qui

sabia trobar una escletxa. Es coneix poc, per exemple, com la fotògrafa catalana Joana Biarnés, davant el poc interès que va aportar la roda de premsa a Madrid, se les va empescar per pujar a l'avió amb ells i va poder fer tot un reportatge: *Absoluta exclusiva. Una jornada con Los Beatles en Barcelona* [revista Ondas n. 303]. Hi ha explicacions curioses com la següent: "Els agrada molt el flamenc: els he enviat l'*Antología del cante flamenco*. Volen fer algunes cançons de cadència espanyola. La tarda la passem en tertúlia amical. Em demanen que els canti una 'rumba' (és una paraula que els fa molta gràcia); vaig lamentar no saber res de rumba. Però els vaig ensenyar a tocar palmes i algunes frases en català".

The Beatles Foto: Joana Biarnés

La conversa de Biarnés es va produir a l'Hotel Avenida Palace de Barcelona; els **Beatles** es van instal·lar a les habitacions 109 i 111. L'hotel era propietat del pare de Joan Gaspart, actual propietari de la cadena Husa Hotels. L'expresident del Barça ja coneixia els **Beatles** d'una estada a Liverpool l'any 1962. Tres anys després, ell tenia 20 anys, van sopar junts a l'hotel de Barcelona.

L'entrada principal donava a l'Avenida José Antonio (avui Gran Via de les Corts Catalanes), però per anar al concert a la plaça de toros van sortir cap a les nou del vespre per una de les portes del servei situades a la Rambla de Catalunya. Gaspart va acompanyar el grup fins a la Monumental i pocs minuts abans de l'actuació va haver d'intercanviar-se els pantalons amb **John Lennon**, perquè aquest va considerar que els del jove hotelier estaven més ben planxats. Els pantalons del 'beatle' es van acabar perdent perquè en el seu dia Joan Gaspart no hi va donar importància.

The Beatles van actuar a tres quarts d'onze de la nit. Abans i com a teloners van actuar fins a vuit artistes: les **Beat Chics**, **Freddie Davis**, **Los Shakers**, **Los Sírex**, **Michel**, **The Modern**

Four, Trinidad Steel Band i l'Orquesta Florida. El xòuman Torrebruno va presentar el concert amb aquestes paraules: "Tengo este gran honor de presentaros a los que estais esperando todos. Os aviso solamente, es un ?advertimento', que harán sólo 45 minutos, no más. O sea que no hay que pedir más. Gozad de estos 45 minutos y aquí están los **Beatles**". Així consta al documental *El día que els Beatles vingueren a Espanya*, realitzat per la televisió valenciana Canal 9 (27.11.1991). Els concerts del grup solien durar entre 25 i 35 minuts. Van interpretar els dotze temes del mateix repertori de tota la gira: "Twist and Shout", "She's a Woman", "I'm a Loser", "Can't Buy Me Love", "Baby's in Black", "I Wanna Be Your Man", "A Hard Day's Night", "Everybody's Trying to Be My Baby", "Rock and Roll Music", "I Feel Fine", "Ticket to Ride" i "Long Tall Sally" [Mark Lewisohn, *The Beatles live!*, Pavilion Books, 1986].

La ponència de Magí Crusells dissectiona el concert: "La bateria, el baix, la guitarra solista i la guitarra acústica les van tocar **Ringo, Paul i John** respectivament, llevat de la cançó 'I'm a Loser', en què **Lennon** va tocar la guitarra acústica i l'harmònica. Precisament en aquesta cançó a **Lennon** li va caure l'harmònica a terra, però **McCartney**, molt professional, la va recollir i l'hi va donar com si no hagués passat res. (...) Els quatre de Liverpool, després de dormir a l'hotel, van sortir-ne cap a l'aeroport a dos quarts de nou del matí del dia 4 de juliol, ja que al cap d'una hora agafaven el vol d'Iberia IB-424 amb destinació Londres. Després de dues hores de vol van arribar a la capital britànica, on al mateix aeroport els esperaven milers de fans. **Starr i Lennon** van baixar de l'avió amb dos barrets d'estil cordovès i **Lennon** no va tenir cap inconvenient a deixar-se fotografiar com si estigués ballant flamenc". Una postal folklòrica per al record.

The Beatles a La Monumental Foto: Pérez de Rosas

Una visita menys coneguda

Abans de la Monumental, però, ja hi havia hagut una altra visita de **John Lennon** a la ciutat que

en el seu dia no va ser tan anunciada. Va acompanyar-lo el mànager del grup, Brian Epstein. El llibre *Las vidas de John Lennon* (Plaza & Janés, 1989), d'Albert Goldman, data la primera escapada catalana de **Lennon** entre el 28 d'abril i el 9 de maig de 1963. El 'beatle' va citar també aquesta estada al volum de l'*Antología*: "La Cyn estava a punt de tenir una criatura i les vacances ja estaven planificades, però jo no volia renunciar a unes vacances per un bebè. Així que em vaig dir que era un fill de puta però me'n vaig anar. Vaig veure en Brian lligant amb nois, i a més m'agradava fingir que era una mica marieta: t'ho passes molt bé. Era la meva primera experiència amb un homosexual que jo sabia que era homosexual. Solíem seure a mirar els nois en un cafè de Torremolinos". Com va subratllar Cynthia Lennon a la seva biografia *John* (RobinBook, 2006), el cantant va penedir-se del viatge, perquè a la tornada va ser el detonant d'una sèrie de comentaris sobre la seva relació amb Epstein. Xafarderies que es va prendre molt malament i que van motivar més d'una trifulga: a la festa d'aniversari d'en **Paul** va arribar a agredir el discjòquei del club Cavern, Bob Wooler, que el va denunciar i va rebre una compensació econòmica de 200 lliures. **John Lennon** ho reviu al llibre *Antología*: "En Bob havia insinuat que en Brian i jo havíem tingut un afer a Espanya. I jo devia tenir-li molta por al marica que hi ha en mi, perquè si no no m'hauria enfadat tant".